

BEKÖSZÖNTŐ.

Midőn a Magyar Pædagogiai Társaság megtisztelő bizalmából átveszem e folyóirat szerkesztését, első teendőm nem lehet más, mint hogy hálás köszönetet mondjak megbízóimnak, hogy figyelmükkel felém fordultak. Egyúttal azonban mindjárt számot is kell vetnem önmagammal, elmélkednem kell azokról a feladatokról, melyek a szerkesztői tisztség betöltésével reám hárulnak.

Ha igaz az, hogy a fejlődésben, akár a természetet, akár a szellemi világot tekintsük, sehol sem látunk hézagot vagy megszakítást, hanem minden egymásba kapcsolódik és egymásból következik; ha igaz, hogy minden, ami történik, láncszemek módjára összefüggő folytatása valamely előzménynek vagy az előzmények egész sorozatának, hogy tehát minden történésben, ennél fogva mindennemű munkában is érvényesül a folytonosság és kapcsolatosság elve — már pedig mindez kétségtelenül igaz — akkor ezt az elmélkedést nem kezdek természetesebb módon, mint ha hozzáfűzöm az előzményekhez, s visszatekintek folyóiratunknak legközelebbi multjára, arra a szerkesztői munkásságra, mely az én most kezdődő munkámat közvetlenül megelőzte. Erről a munkásságról pedig a köteles udvariasságnak legcsekélyebb látszata nélkül is csak a legmelegebb elismerés hangján lehet nyilatkozni. Így nyilatkozott róla a szerkesztő munkájának elsősorban hivatott megítélője, Társaságunk tudós elnöke, így nyilatkozott róla a Társaság érdemes titkára, s csak így vélekedhetik felőle a neveléstudomány magyar nyelvű irodalmának minden elfogulatlan ismerője. A Magyar Pædagiának az a hat, kitünően szerkesztett kötete, mely az olvasók könyvespolcán a legutóbbi években egymás mellé sorakozott, méltán gyarapítja szerkesztőjének a magyar neveléstani irodalom művelésével szerzett gazdag érdemeit, s minden utódnak követendő mintául szolgálhat abban, hogyan kell folyóiratot lelkesedéssel és hozzáértéssel, lelkiismeretesen, változatosan és tartalmasan szerkeszteni.

Ilyen jól szerkesztett folyóirat szerkesztésének átvétele kétségkívül becses örökség, de velejár az a kötelezettség is, hogy az utód

igyekezzék megtartani a folyóiratot legalább is azon a színvonalon, melyre elődje személyes munkájával, utánajárásával és fáradozásával felemelte. Ez pedig nem csekély feladat, ha olyan folyóiratról van szó, melynek — mint a Magyar Pædagogianak — munkatervébe kezdettől fogva fel van véve a neveléstudománynak egész nagy területe, mely nem szorítkozik a pedagógia valamely szűkebbkörű, különleges ágának művelésére, hanem felöleli a neveléstannak és a nevelésügynek legkülönbözőbb elméleti, gyakorlati és történeti kérdéseit, melynek figyelme minden iskolafajra egyformán kiterjed, ennél fogva hivatásának ismeri azt is, hogy a tudomány összekapcsoló erejével egységbe foglalja a különféle iskolanemekben működő nevelőket és oktatókat, mely élénken érdeklődik a nevelés és oktatás fejlődésének, haladásának, tökéletesedésének előmozdítására célzó minden újítás iránt, s ezért állandóan napirenden akarja tartani a nevelés- és oktatásügynek korszerű kérdéseit. Nem is vállalkozhattam volna a siker reményével e nagy körületekintést kívánó s rendkívül sokoldalú munka végzésére, ha nem tudnám, hogy Társaságunk nagyérdemű elnöke s a szerkesztésben kiváló elődöm mellett áll, és tanácsaival, útbaigazításaival, irányításával támogatni fog egy ember erejét szinte meghaladó, nehéz munkámban.

Ami a szerkesztésnek legfontosabb mozzanatát, a folyóiratnak szellemi irányát illeti, valóban szerencsésnek érzem magamat, hogy nem kell letérnem arról az útról, amelyen elődöm járt, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy ez az út helyes. Ugyanazon a nyomdokon kívánok tehát haladni, mint ő, s meg akarom őrizni a tárgyiasságnak, a pártatlanságnak, a felvetődő kérdések nyugodt boncolgatásának, az érvek és ellenvetések higgadt mérlegelésének, a szenvedélyek salakjától megtisztult s mindennemű érdekeltséget kizáró fontolgatásnak azt a szellemét, mely a volt szerkesztő tollát minden dologban vezette. Nem akarok beleesni semmiféle egyoldalúság hibájába, s nem szegődöm semilyen irányzatosság szolgálatába, hanem helyet adok a folyóirat hasábjain minden komoly, jó szándékú és jóhiszemű tudományos véleménynek. Módot nyujtok arra, hogy a felmerülő kérdések minél több oldalról meg legyenek vitatva és világítva, s egymással ellentétes felfogások képviselői is kifejthessék tudományosan megokolt nézeteiket. A semmiféle melléktekintettől meg nem vesztegetett, célzatosan nem színezett, tiszta tudományosság elvét írom továbbra is a folyóirat homlokára, s jelszavamul ezt vallo: Keressük becsületesen, önzetlenül és őszintén, minden elfogultságtól és balítélettől menten a tiszta igazságot, pusztán magáért az igazságért s azért, hogy az elméleti úton megismert igazság a gyakorlatban is érvényesülhessen.

Nehéz időkben, a társadalmi forradalomnak nyugodt szemlélő-

désre alig alkalmas napjaiban kellett átvennem a folyóirat szerkesztésének más körülmények között sem könnyű munkáját. Olyankor, amikor a világháború keserves küzdelmei, nagy szenvedései és veszteségei által elgyötört szegény hazánkon — megpróbáltatásainknak mintegy betetőzésekeképen — végigsöpört a proletárdiktatúra borzalmas forgószele, s magával sodorta jóformán minden javunkat, mely a háború dúlásai után még megmaradt. A féktelen erőszaknak e kétségbeejtő napjaiban meg volt bénítva minden igazi szellemi élet, szünetelésre volt kárhóztatva minden tudományos munka, hacsak nem állott határozottan és hivatalosan az uralmon levő képtelen irányzat szolgálatába. Minden józanul ítélő ember kővé meredve nézte azt a hihetetlen rombolást, melyet az állami hatalomnak akkori birtokosai egy új, jobb, szebb, emberibb világrend felépítésének kétségtelenül megejtő jelszavával visszaélve minden téren végbevittek. Tehetetlenül kellett szemlélnünk ezt a pusztítást. Torkunkra volt forrasztva a szó, ki volt ütve kezünkől a toll, s kénytelenek voltunk beérni avval, hogy szívszorongva várjuk, mikor múlik el a kommunista uralom szörnyű lidérenyomása.

Ez az időpont végre elkövetkezett, s most itt állunk feldúlt nemzeti tűzhelyünk szomorú romjai mellett, siralmas állapotban, de azzal a nekibúsult elszántsággal, hogy romjaiból újraépítsük szerencsétlen országunkat. Nemzetünk történetének leggyászosabb korszakai jutnak eszünkbe, s úgy érezzük, sohasem voltunk még ilyen szánandó körülmények között. Történetünknek legválságosabb időszakát éljük, de bármennyire ránk nehezedett a sorsnak sujtó keze, nem szabad csüggeteg lélekkel veszteségeinken siránkoznunk, hanem az élethez való ragaszkodás ösztönös erejével össze kell fognunk mindnyájunknak, akik magyaroknak érezzük és valljuk magunkat, s agyunknak minden sejtjével, karunknak minden izmával nemzetünk jövőjének minél kedvezőbbé alakításán kell munkálkodnunk. Céltudatos és tervszerű munkára van szükség, olyanra, amelyben mindenki tisztán látja az elérendő célt, s minden lépését e felé a nagy cél felé igazítja. Minthogy pedig ez a munka a jövőnek szól, s csak a messze jövőben teremheti meg gyümölcseit, fundamentomát minékünk magyar nevelőknek és oktatóknak kell leraknunk a jövő reményének, az ifjúságnak hitünk és meggyőződésünk szerint leghelyesebb irányú, a nemzet jövője szempontjából legcélszerűbb nevelésével. Nemzeti tudatosságra kell nevelnünk. Erre kell nevelnünk elsősorban önmagunkat, oly módon, hogy gondolkodásunknak középpontjába a nemzeti eszmét helyezzük, s minden gondolatunkat, minden érzésünket és cselekedetünket erre a középponti eszmére mint vezető elvre vonatkoztatjuk. Minden magyar nevelőnek és oktatónak el kell

telnie nemzeti tudatossággal. Tudnia kell, hogy munkája nem csupán egyszerű kenyérkereső munka, hanem a magyarság jövőjén való dolgozás is, sőt elsősorban épen a nemzet jövőjének munkálása. Nemzeti tudatosságra kell nevelni az ifjú nemzedék tagjait is, hogy majdan választandó életpályájukon ne az egyéni érdek szűk látószögéből nézzék a világot, hanem fel tudjanak emelkedni arra a szellemi és erkölcsi magaslatra, ahol az egyén egy nemzeti közösség alkotórészének érzi magát, s cselekedeteit e nemzeti közösség gondolata irányítja. Ebben a szellemben kell végezni mindennapi nevelő és tamító munkánkat, ebben a szellemben kell gondolkodnunk és írunk arról, miféle tennivalók várnak reánk a közvetlen jövőben a magyar nevelés- és oktatásügy terén. Nem tudom elhinni, hogy akadna olyan magyar pedagógus, aki ezt a munkát ne a legnagyobb készséggel vállalná s ne a legfokozottabb buzgósággal végezné.

Ezért bizalommal fordulok a Magyar Pædagogianak régi, kipróbált dolgozótársaihoz, kérvén őket, működjenek közre a folyóirat útján ebben a nemzeti öntudatot fejlesztő, országépítő, jövőbe néző és jövőformáló munkában olyan lelkesedéssel és kitartással, amelyet ez a jó ügy megérdemel. Kecsegtetem magam azzal a reménnyel is, hogy új katonák is sorakoznak a zászló alá, új erőkkkel is kiegészül az az írói gárda, mely eddig a Magyar Pædagogia körül tömörült. Az olvasók táborához pedig az a kérésem, olvassák e folyóirat közleményeit azzal a minden szép, jó és igaz iránti meleg érdeklődéssel és fogékonysággal, mely nélkül igazi, vérbeli, eszményekben hívő, eszményekért lelkesedő, s ezt a rendületlen hitet és szent lelkesedést az ifjú lelkekbe átültetni tudó nevelőt elképzelni nem is lehetséges.

NAGY JÓZSEF BÉLA.

NÉGY HÓNAP A MAGYAR KÖZOKTATÁS TÖRTÉNETÉBŐL.

I.

Több oldalról hangzott fel az a kívánság, hogy összefoglaló bírálat tárgyává tétessék mindaz, ami a négyhavi proletárdiktatúra alatt a hazai közoktatás területén végbement. Erre a feladatra vállalkoztam, erőt merítve abból a tudatból, hogy mindenkor távol tartottam magam a pártpolitikától, mely oly könnyen megtéveszteti vagy legalább egyoldalúvá teheti azoknak a gondolkodását, kik az emberileg megközelíthető abszolút igazság útjait keresik. Mindig akként vélekedtem, hogy magyar tanítónak csak egyféle politikája lehet: a maga körében mindent megtenni, hogy a nemzet értelmi és erkölcsi ereje gyarapodjék.